

L'ESQUELLA DE LA TORRAXA

REDACCIÓ: ARAGÓ, 290
TELÈFON 23994

ADMINISTRACIÓ

RAMBLA DEL MIG 17
TELÈFON 19937

RECEBUT A LA BIBLIOTECA DE LA CIUTAT DE BARCELONA
EL 11 DE NOVEMBRE DE 1938
A LES 11 HORES

CINQUANTA CÈNTIMS

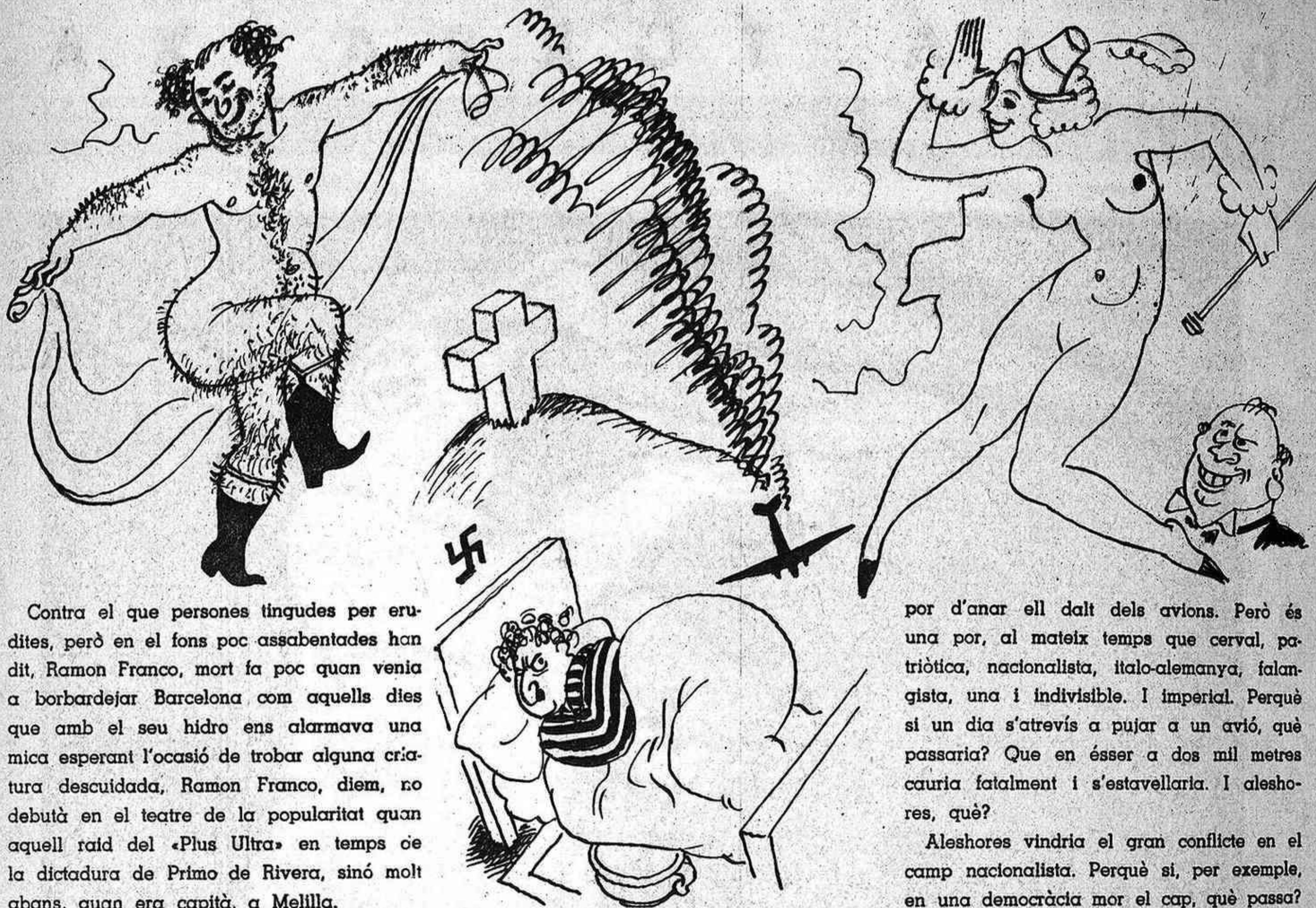
(Dibuix d'Apa)

LES MONES DE LA JUNGLA

—Ja l'hem aïllat...! Ja l'hem aïllat!

A Franco li fan por els avions

No voldria morir com Sanjurjo, Mola, Goded, i el seu germà

Contra el que persones tingudes per erudites, però en el fons poc assabentades han dit, Ramon Franco, mort fa poc quan venia a borbardar Barcelona com aquells dies que amb el seu hidro ens alarmava una mica esperant l'ocasió de trobar alguna criatura descuidada, Ramon Franco, diem, no debutà en el teatre de la popularitat quan aquell raid del «Plus Ultra» en temps de la dictadura de Primo de Rivera, sinó molt abans, quan era capità, a Melilla.

Hi havia en aquesta població alemanya un cabaret cultural en el qual totes les ensenyances hi tenien les seves professores, molt freqüentat pels militars d'aquella època que més tard, a conseqüència d'eiles—de les ensenyances i de les professores—havien de traicionar el seu país—el dels militars, s'entén.

Per tal d'atraure la clientela, i en competència amb un altre establiment proper, el personal docent es llançà a un **stakhanovisme** tan desfermat que aviat es féu amb tota la clientela. Però, segons algú que hi era, el cop mortal, el cop de la victòria, no el va pas donar cap professora, sinó l'objecte d'aquesta important monografia. En efecte; quan l'estrella, després de mostrar l'estómac, els pulmons i altres entranyes menys íntimes a la clientela, es retirava acompanyada del deliri del públic, aparegué en escena, fent postures, cobert solament per un espès pel negre i acompanyat d'una **mantellina** imponent, el Ramon Franco en persona, dit amb perdó de les persones.

L'escàndol fou tan imponent com la torradora de l'artista; aquest fou arrestat i s'ho hauria passat malament si no hagués

estat per la influència del seu germà, «Don Francisquito», com li diuen els seus íntims.

Sembla que fou a aquest favor que es degué el que, en el moment de decidir-se la sublevació, el Ramoncito tornés a canviar de camisa.

★

La mort del Franco petit planteja un problema greu entre els facciosos: l'aviació és fatal als capitosts. Després de Sanjurjo s'estavellà Mola, ara Franco. De fet, Goded també fou víctima de l'avió que el portà a Barcelona. Aviació, que ens has dat, que ets la nostra perdició?, es pregunten a les altes esferes.

Per això Franco, don Francisquito, com li diuen els íntims, no vol saber res amb els avions. Això els italians, diu, en castellà, naturalment, i ell, encara no veu un avió ja diu lagarto, lagarto, i posa els dits fent banyes i toca fusta, ferro i tota mena de matèries primes abans d'exportar-les.

★

Franco és supersticiós com una gitana; l'aviació li fa por i no s'amaga perquè no és que tingui por de les bombes, sinó que té

por d'anar ell dalt dels avions. Però és una por, al mateix temps que cerval, patriòtica, nacionalista, italo-alemanya, falangista, una i indivisible. I imperial. Perquè si un dia s'atrevis a pujar a un avió, què passaria? Que en ésser a dos mil metres cauria fatalment i s'estavellaria. I aleshores, què?

Aleshores vindria el gran conflicte en el camp nacionalista. Perquè si, per exemple, en una democràcia mor el cap, què passa? Doncs que hi ha eleccions i avall. Però en els països totalitaris no hi ha eleccions i encara menys en el país de Franco. I en aquest cas, qui seria l'hereu?

En temps dels reis visigòtics ja se sabia que el successor era el que matava el rei; però amb això de l'aviació, el pilot també se'n va a ca'n taps i no hi ha cas.

En el cas de Hitler o Mussolini, el que els succeís es dirien igualment «duce» i «führer». «Duce! Duce! Duce!» «Führer! Führer! Führer!» I tant pot ésser en Pau com en Pere. Però si es mor Franco, què cridaran, no podent cridar «Franco! Franco! Franco!» Cridaran «Jordana! Jordana! Jordana!»? A primera vista —a primera oïda— ja es veu que no va bé. Cridaran «Martínez Anido! Martínez Anido! Martínez Anido!»? Encara sona més malament. I tant! I què direm de «Serrano Suñer! Serrano Suñer! Serrano Suñer!»? Diríeu que obriu i tanqueu el forrellat d'una presó.

Per això, i perquè té una por que no s'aguanta, Franco no volarà mai ni que el pelin.

Però morirà atropellat per un esmolet, que és la mort menys gloriosa de què es pugui morir.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

ANY, LXII

NUM. 3089

SEGURA

—Mira: després d'endur-se'n els minerals ara s'emporten els animals.

(Dibuix de Guasp)

EDITORIAL

QUESTIÓ DE PEBROTS... (i perdonin)

El nostre estimat amic (com diria Rubió Tuduri) Mr. Chamberlain ha decidit considerar que la guerra d'Espanya ja no constitueix cap perill per a la pau d'Europa i que ja és arribat el moment d'establir la conciliació diplomàtica entre Anglaterra i Itàlia.

Tot això ha esdevingut com allò que explicava Ramper a propòsit de què no tenia un «Rolls Royce».

Ramper deia que havia vingut d'un pèl o més ben dit d'una paraula.

—Vaig demanar-ne un de «Rolls» a un amic que el tenia i va dir-me que no. Si m'arriba a dir que sí, ja fóra meu.

A Mr. Chamberlain, Hitler i Mussolini van donar-li a Munic,

segons sembla, senegles paraules d'honor de què ningú de tots dos tenia cap ambició territorial sobre Espanya.

Coincidint a m b aquesta «eufòria» realista del premier, més primer de tots els primers, els viatjants alemanys i italians ofereixen, als mercats de Londres, vins de Jerez i pebrots d'Espanya, respectivament, a preus molt baixos sobre els que demanen els agents comercials de Franco.

Vostès creuran, maliciosos com son i mal acostumats com estan a llegir L'ESQUELLA entre ratlles, que això és una paradoxa inconciliable que pot fer perillar la megalomania pacifista dels grans demòcrates.

S'equivoquen!

Cal aclarir que Hitler i Mussolini, potser sí que han donat paraules d'honor, donant més del que tenen, sobre que no tenen ambicions territorials envers Espanya, i el fet que veremen les vinyes i cullin els pebrots, no vol dir que hagin faltat un cop més a llurs compromisos.

Els hauran dit segurament a míster Chamberlain:

—Nosaltres no volem pas la terra espanyola, en tenim prou amb la collita.

Vet ací explicada aquesta senzilla qüestió.

Al cap i a la fi, si ells cullen solament els pebrots de l'altra banda, és perquè en aquesta n'hi han molts més... i perdonin!

Rodríguez y López

S. en C.

Casa Central:
SIERPESTRASSE, 12
SEVILLA

Sucursales:
BURGOS
BILBAO
SALAMANCA

IMPORTACIONES DE PRODUCTOS EXOTICOS
VINOS — EMBUTIDOS — COLONIALES

Muy señores nuestros y de nuestra más distinguida consideración:

Buenos días nos den Dios y el Caudillo. El motivo de la presente circular es para darles a conocer la constitución de la razón social RODRIGUEZ Y LOPEZ, S. en C., fundada con la patriótica misión de dar a conocer al noble pueblo español un sin fin de productos exóticos, importados directamente de las grandes naciones europeas, y que están destinados a armar una revolución en la España nacionalista, en forma

de revolución interior en los intestinos de los nacionalistas españoles.

Nuestra excelente organización comercial nos permite ofrecer a nuestros clientes el auténtico Vino de Jerez, producto genuinamente italiano, que si ahora «vino», es porque anteriormente se fué. La manzanilla italiana es la mejor del mundo. La casa Rodríguez y López el Cuartel General de Andalucía. Del mismo modo que hay un vino de decir misa, nuestra manzanilla es un vino de decir por radio.

Otra especialidad nuestra son las estuendas sardinas del Cantábrico, conserva típicamente alemana, del todo desconocida en España. Vienen cuidadosamente colocadas dentro de latas de papel, imitación lata, que si bien parecen una lata, no lo son. Y acabamos con esta lata.

Podemos ofrecer también, importado de Frankfurt-sur-Mein por vía aérea, el auténtico embutido extremeño. Así como el rico queso manchego, que se elabora en el Tírol. ¿Quién no ha oído hablar de los tiroleños? Y conste que no se trata de ningún anuncio.

Aceite puro de oliva andaluza, llegado de Italia por cable submarino. Probar nuestro aceite es adoptarlo. Quien lo cata una vez, puede ya bien decir que ha bebido aceite.

Aceitunas sevillanas sabrosísimas, producto netamente italiano. Se les nota que son sevillanas porque bailan de tacones. Cada aceituna es presentada con su correspondiente hueso. El hueso sirve infinitas veces, ya que puede ser chupado por etapas.

Pimientos morrones, de la vega andaluza, hortaliza típicamente alemana, que gracias a que no reparamos en gastos ni en barras, podemos hoy importar a nuestra patria y ofrecer a los paladares distinguidos del país.

Paquetes de auténtica sal de Cádiz, que sale y sale i después vuelve a entrar, empaquetada con etiqueta italiana, mucha más salada que antes.

Creemos que bastarán estas nombradas especialidades de nuestra casa para que usted se haga inmediatamente cliente de ella. Nuestra perfecta organización comercial nos permite poner al alcance de los españoles los más refinados productos del mercado extranjero.

En espera de sus gratos pedidos, que serán cumplimentados inmediatamente por nosotros, se reiteran sus atms. s. s.,

RODRIGUEZ Y LOPEZ, S. en C.

ELLS

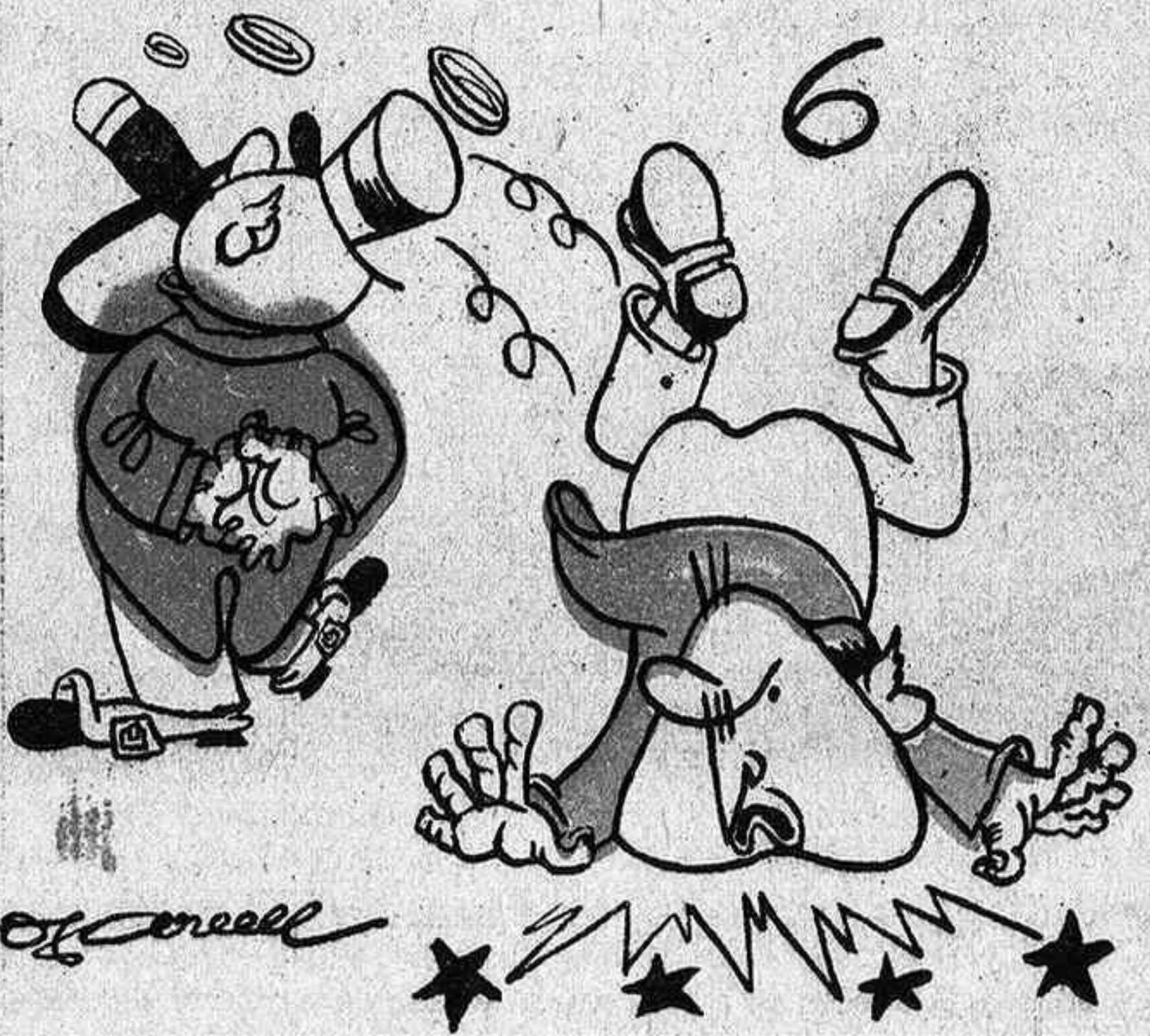
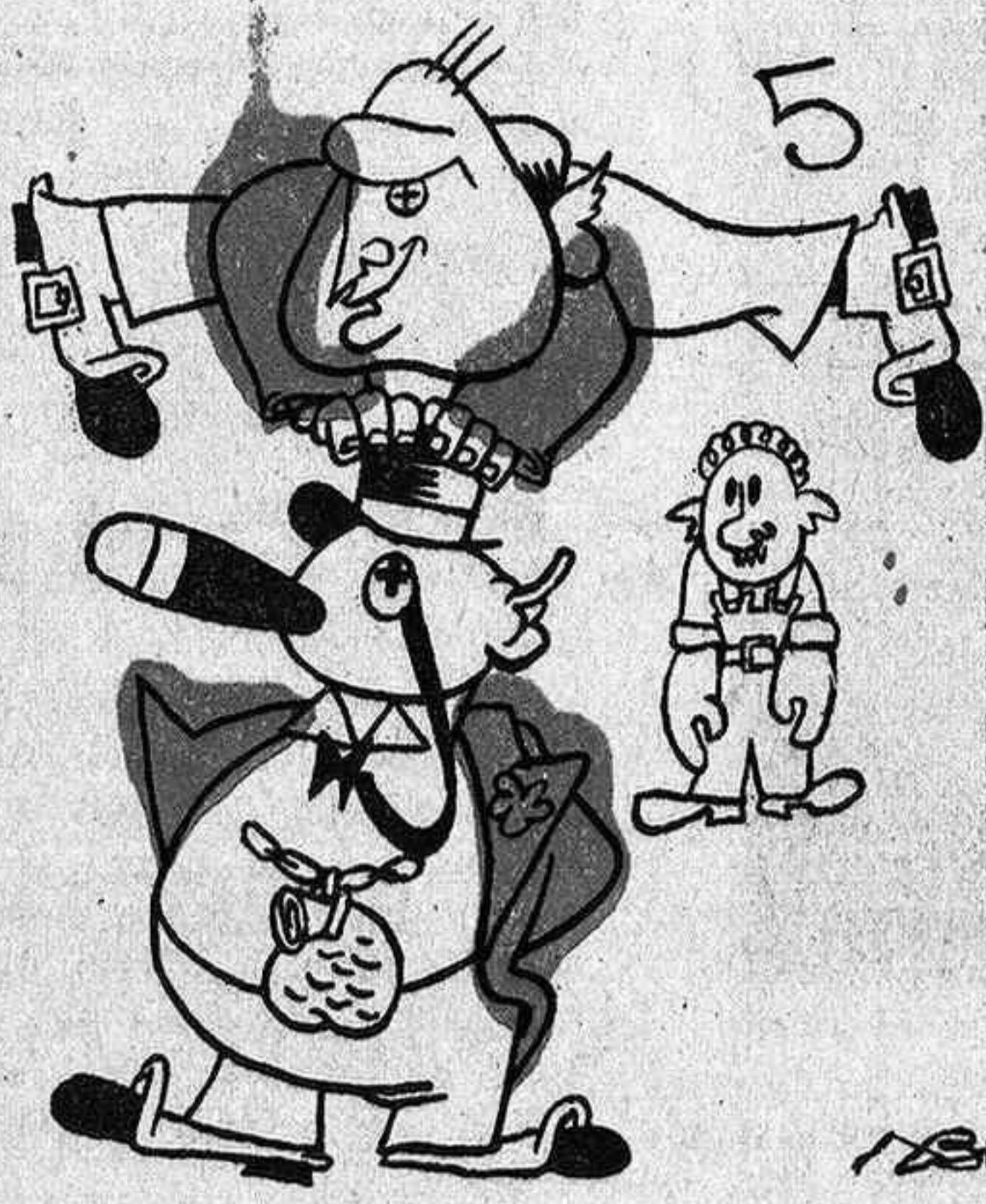
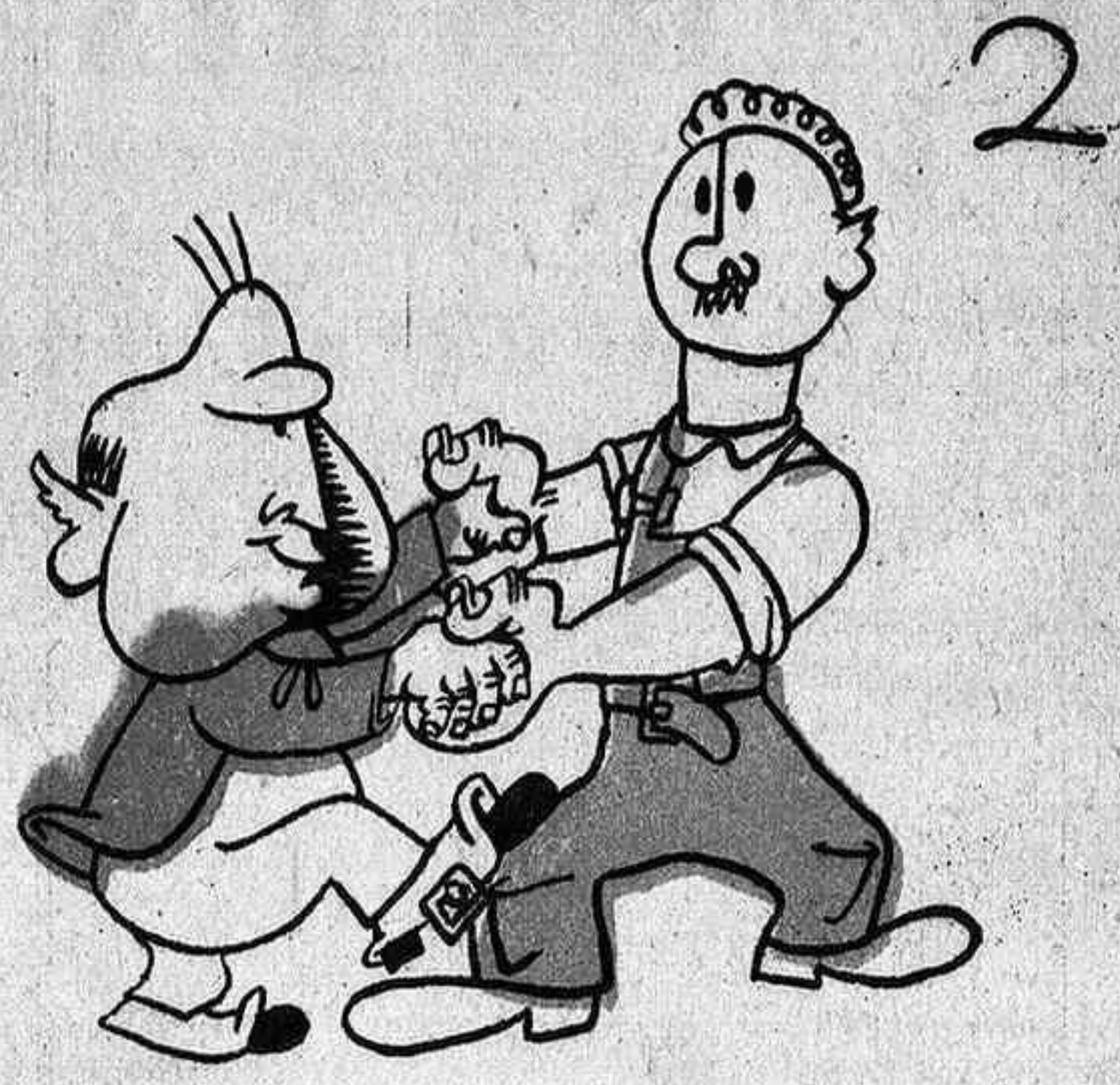
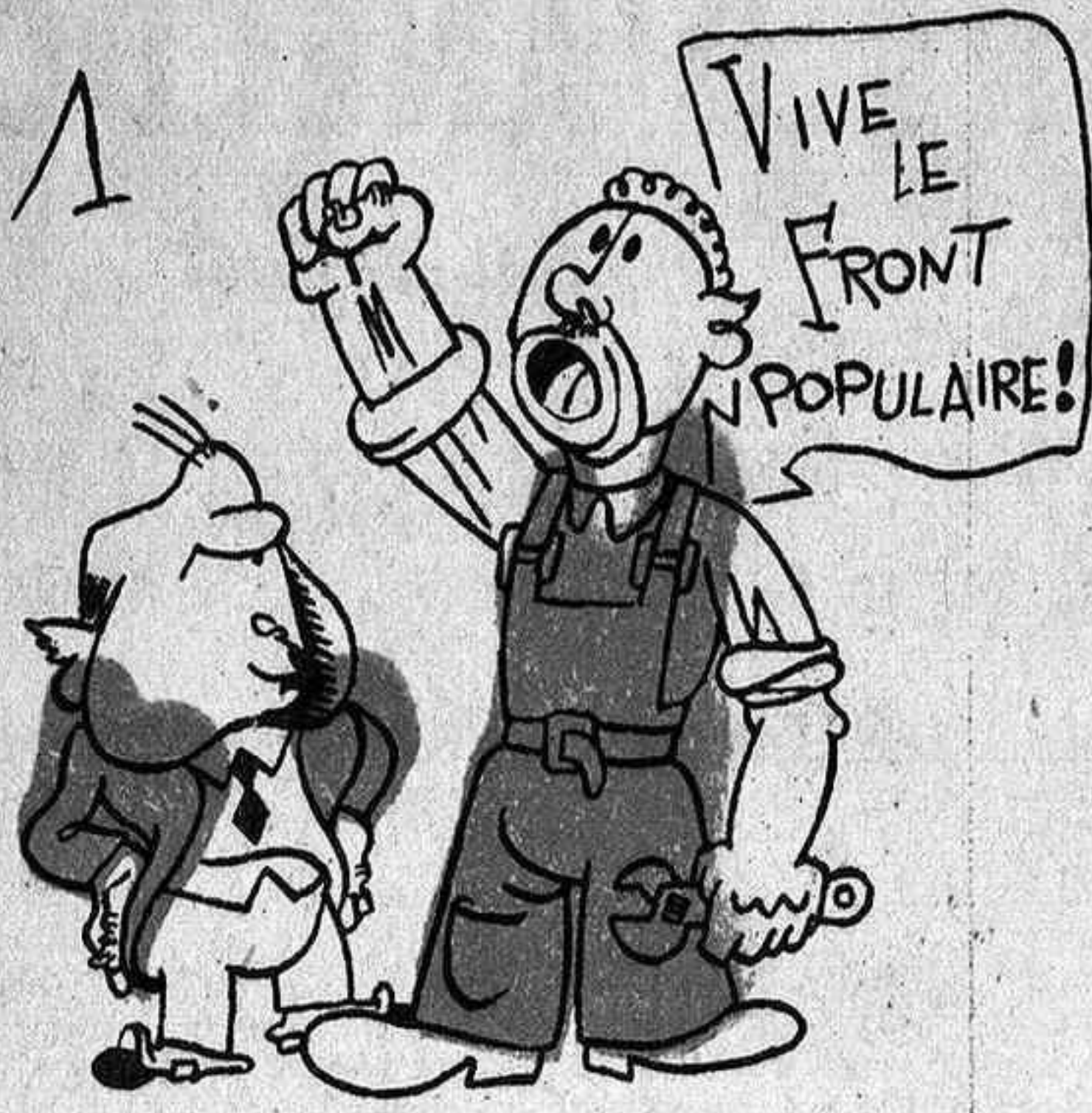
La ràdio—«Oïgan los que deban oir y no se den por aludidos los que no quieran delatarse»

Els—Això són ganes de que ens agafi el toro...!

(Dibuixa d'Alpresa)

SERIOSAMENT UNA VEGADA

La Llar del Combatent Català a València (Mar, 72) saluda als familiars de tots els residents a Catalunya que combaten a Llevant, i s'ofereix per a facilitar-los tota classe d'informacions que amb ells es relacionin.

Bojarull

(Dibuts de Bojarull)

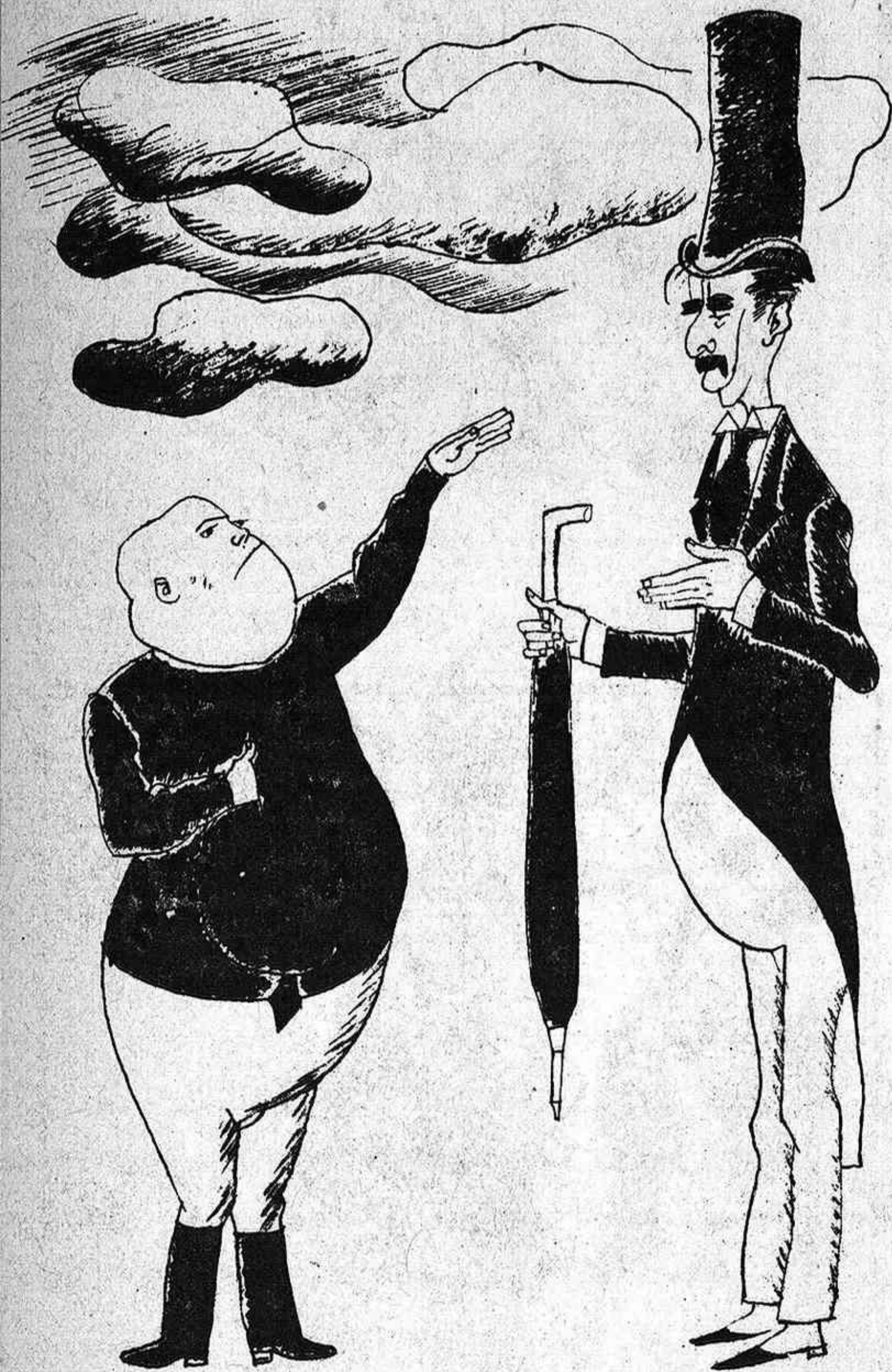
JOCHS FLORALS DE L'HUMOR

EL NOSTRE CONCURS D'ANECDOTES

DEL FRONT

ASTUCIA

5.º Premi

METEOROLOGIA

M.—Els núvols s'allunyen de l'horitzó...

Ch.—Sempre em passa el mateix. Quan trec el paraigües, no plou!

(Dibuix de Narro)

En la nostra ofensiva de l'Ebre es feren molts presoners: alemanys, italians, moros... de tots colors.

Però succeí una cosa estranya en la nostra guerra: també es féu un presoner espanyol, un periodista partidari de Franco, al qual li foren ocupades unes quartilles que cuitava a amagar i que portaven per títol:

«ASTUCIAS QUE TENEMOS LOS NACIONALES PARA NO CAER PRISIONEROS DE LOS ROJOS».

Pobres astúcies! A l'hora de la veritat li varen fallar totes a la vegada.

SALOMON

Hem rebut una atenta lletra del concursant J. Capdevila, guanyador d'un quart premi del nostre concurs, autor de l'anècdota «El parte», en la que ens recorda que havia promès destinar l'import del premi que guanyés a un fi benèfic de guerra.

Al nostre comunicant li comunicarem aviat el destí que hem donat al seu justíssim guany.

Als altres guanyadors del nostre concurs els posem aquest mirall al davant sense cap mala intenció.

Entesos?

CAL DEFENSAR LES COLONIES!

L'altre dia entràrem a cal barber. En la botiga, de bon moment, observàrem alguna cosa rara. Finalment, notàrem que el mirall del fons era tapat per una gran caixa de cabals. Una arca solemne, imposant, més pròpia d'una banca que no pas d'una perruqueria.

Mentre ens afaitava, interrogàrem un dels dependents:

—Des de quan useu caixa-forta? Que no treieu la recaptació, cada nit?

El barber féu una mitja rialleta eloqüentíssima.

—Què creieu que hi tenim a dins de la caixa?—ens interrogà.

—Diners—responguérem nosaltres.

—I cal! Hi tenim les colònies,

—Les colònies? Perquè no s'evaporin?

—Exacte: perquè no s'evaporin. Que no llegiu el diari? A Portugal, a Bèlgica, a Holanda, els amenacen de prendre'ls les colònies. Si s'atreveixen amb tots uns països,

què no faran amb aquest pobre barber!...

I, amb una expressió d'orgull que mister Chamberlain li hauria enveja, el barber acabà:

—Jo estic disposat a defensar les meves colònies. Si Hitler vol res, que vingui.

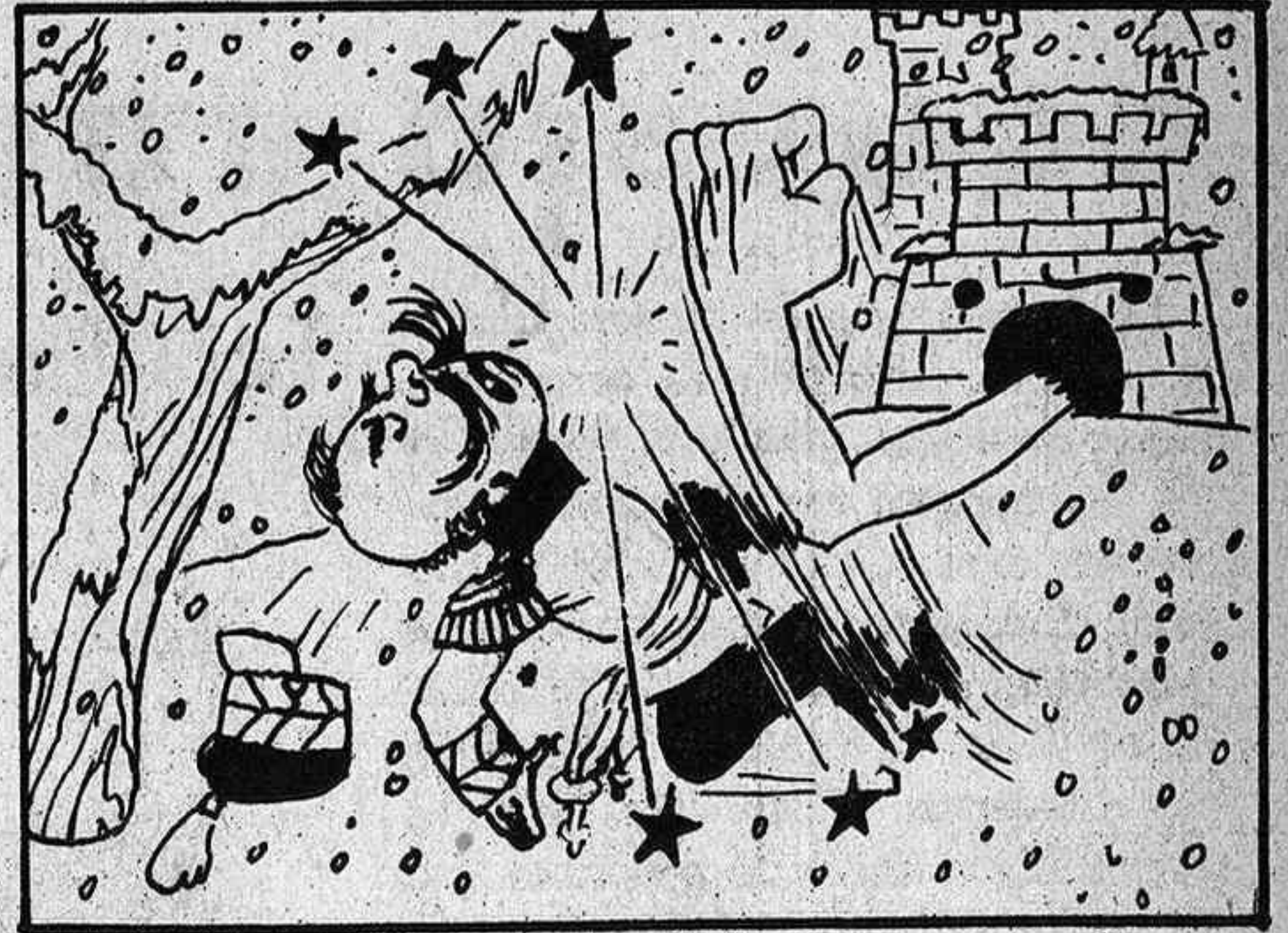
L'home feta molinets amb la navalla. Estava tan abrindat, que no vaig poder menys que treure'm el sabó de la cara i dir-li

—Company, demà m'afaitareu!

DOS ANYS DE PRESA DE MADRID

—On vas tan corrents?
—A prendre Madrid!

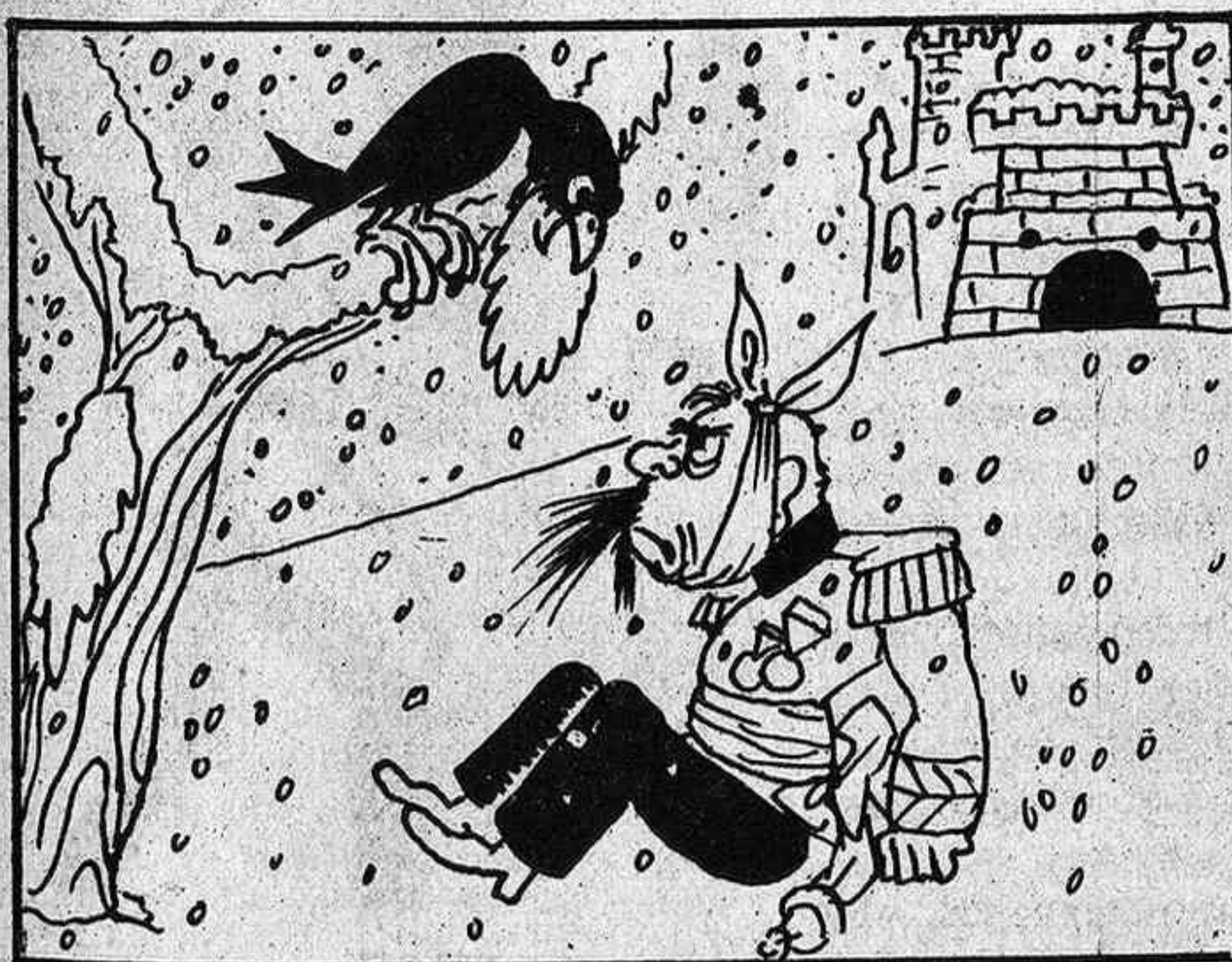
Plaff !!

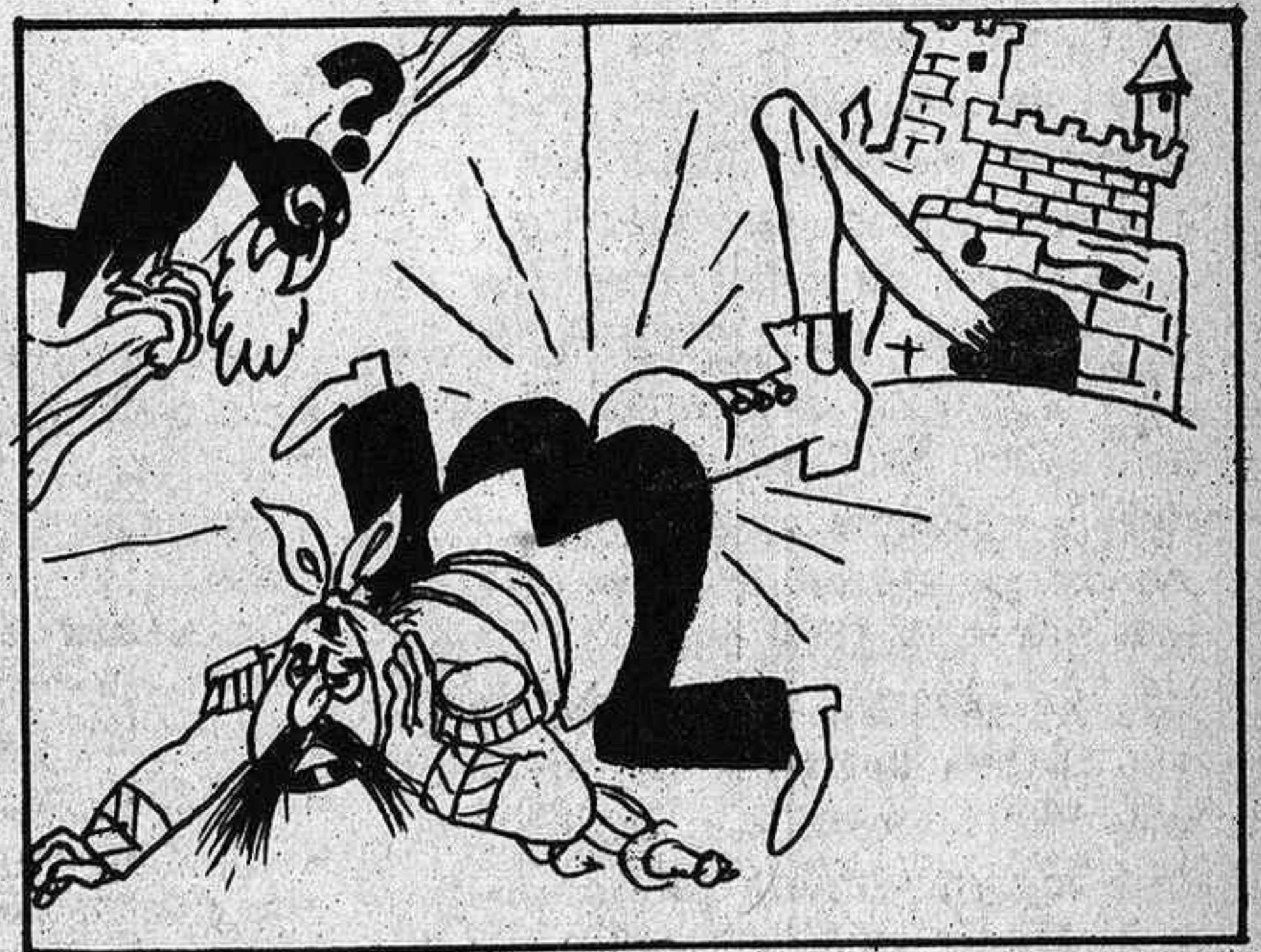
—Ja has pres Madrid?
—No, només vull prendre cafè.

—Encara no has pres cafè?
—No. Vaig prenent paciència.

—Bé, prens o no prens?
—Sí. Ara prendré... una resolució.

(Dibuix de Goñi)

COM CANVIEN LES MODES!

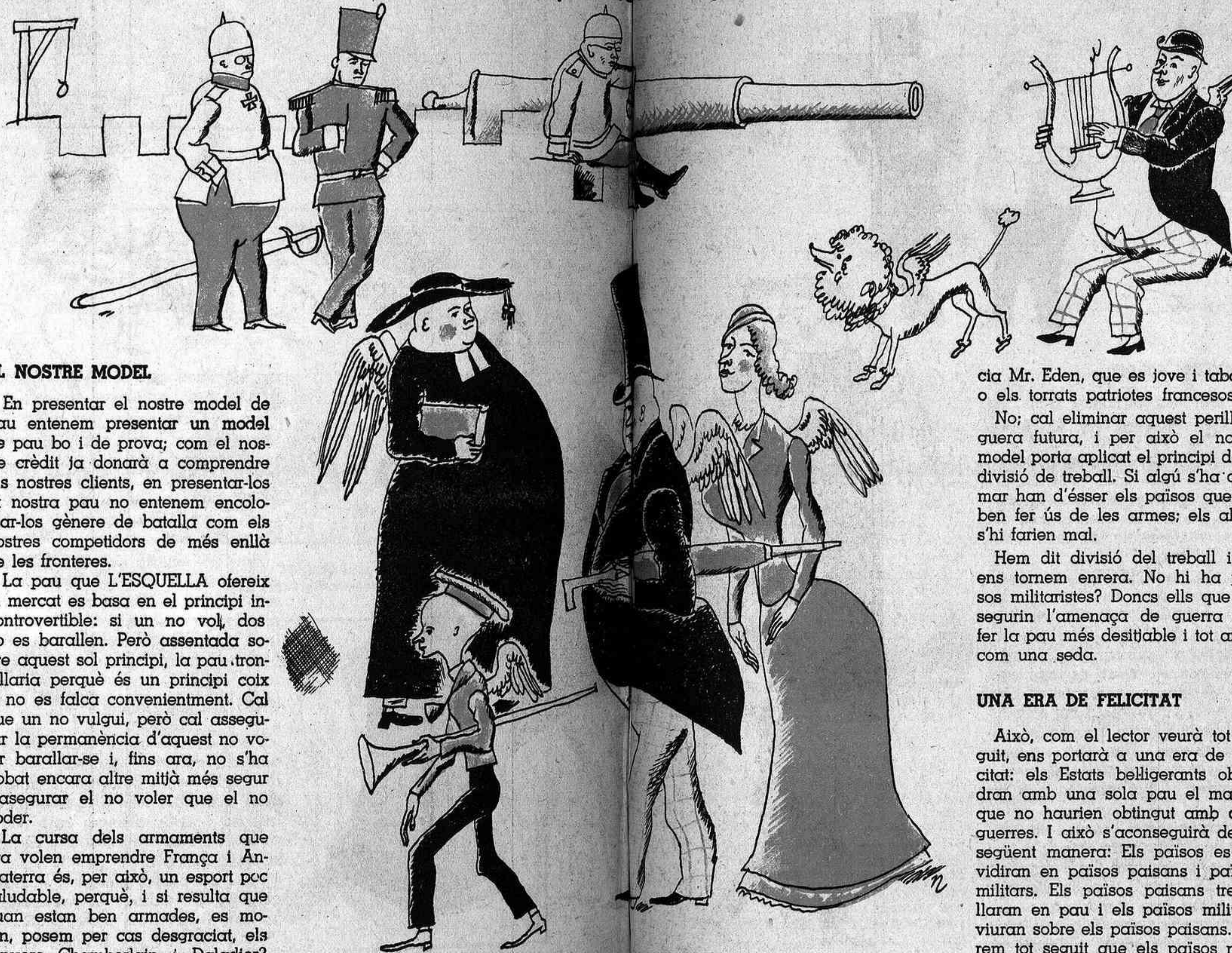
Després d'haver fet furore aquest estiu, la guerra, aquesta tardor es portarà la pau, costi el que costi

La gran moda de la temporada, la que es portarà més sense cap mena de dubte —ho hem llegit a totes les revistes especialitzades que arriben a la nostra redacció a costa de divises de les més acreditades **gamaderies**—, serà sense cap mena de dubte la moda de la pacificació universal. Després d'haver-se portat fins a finals de setembre tota la faramalla militar i guerrera, esgotats els elegants àrbitres de la moda per una despesa tan considerable, mostren un desig incontenible de tornar cap a la grisor dels pacífics vestits de paisà, costin el que costin, encara que costessin més cars que els guerrers.

Aquesta tendència de la moda és naturalíssima: sempre, després d'una exageració en un sentit ve una exageració en un altre i, com que aquest estiu les modes han mostrat una tal tendència a fingir la guerra, aquesta tardor i l'hivern que vindrà els centres de la moda mundial han decretat una tendència general i exagerada a una pau igualment i exageradament fingida, i àdhuc una mica acampanada de baix.

Aquesta és la moda que han decretat a Europa; però nosaltres hem de seguir la moda europea? Per què no hem d'oferir al món el nostre propi model, més bonic i més perfeccionat encara? Heu's ací, ens hem dit, una manera pràctica i segura de fer negoci. I, com que no hi ha dubte que L'ESQUELLA DE LA TORRATXA és la revista de més des millor de Catalunya, hem decidit —nosaltres també— oferir al mercat un model «dernier cri» de pau que no dubtem que serà el que més es portarà, àdhuc als mateixos centres europeus de la moda femenina i masculina, París i Londres respectivament, perquè si no, ja hi haurà qui els invitarà a provar-lo i, per tant, a adoptar-lo.

Tot i el seu cost, serà, però, una pau de batalla. "L'Esquilla" en canvi, ofereix als seus clients un model que no destenyeix ni a sol ni a serena

EL NOSTRE MODEL

En presentar el nostre model de pau entenem presentar un model de pau bo i de prova; com el nostre crèdit ja donarà a comprendre als nostres clients, en presentar-los la nostra pau no entenem encolomar-los gènere de batalla com els nostres competidors de més enllà de les fronteres.

La pau que L'ESQUELLA ofereix al mercat es basa en el principi incontrovertible: si un no vol, dos no es barallen. Però assentada sobre aquest sol principi, la pau trontollaria perquè és un principi coix si no es falca convenientment. Cal que un no vulgui, però cal assegurar la permanència d'aquest no voler barallar-se i, fins ara, no s'ha trobat encara altre mitjà més segur d'asegurar el no voler que el no poder.

La cursa dels armaments que ara volen emprendre França i Anglaterra és, per això, un esport poc saludable, perquè, i si resulta que quan estan ben armades, es moren, posem per cas desgraciat, els senyors Chamberlain i Daladier? No podrien fer mal ús de l'herèn-

que ens evitarà equívocs lamentables. I qui no vulgui pols, que no vagi a aquesta era.

D'aquesta manera tindrem que a Alemanya i a Itàlia tothom, homes, dones, criatures, mainaderes, capellans, etc., etc., tots seran militars; quan necessitaran alguna cosa, la prendran als països paisans, on, com ja indica el nom, tothom, dones, homes, mainaderes, criatures, capellans, tothom anirà de paisà. Els països paisans fabricaran armes, que vendran a bon preu als països militars, i aquests mantindran la pau i l'ordre arreu.

EL LECTOR DIRA, PERO...

El lector trobarà segurament molt bé aquest model de pau, però ens dirà potser que subsisteix en ell el problema colonial.

Nosaltres, però, li direm que no. Alemanya necessita colònies; això és l'Evangelí, perquè del fet de no tenir-ne s'ha vist obligada a fer-se'n a dintre de casa seva, anomenar-les camps de concentració i poblar-les d'indígenes de la metròpoli. Si li donem colònies, en canvi, no haurà de molestar els alemanys; amb els negres en tindrà prou.

UN PROBLEMA QUE ES PORTA LA SOLUCIO

Però quines colònies li donarem? Ací hi ha un problema que ho seria si no estigués resolt per endavant. De fet, Alemanya ja té colònies com si les tingués a la butxaca. Portugal ha dit que defensaria les seves colònies; Bèlgica ha dit el mateix. Què vol dir això? No és una invitació semblant a les d'Àustria i Txecoslovàquia? Només Holanda calla; als Països Baixos no han dit res encara, i això, que fa sospitar que no vulguin defensar els seus territoris és el punt negre, l'amenaça de guerra enmig de l'amenaça de pau que amenaça el món.

cia Mr. Eden, que es jove i tabalot, o els torrats patriotes francesos?

No; cal eliminar aquest perill de guerra futura, i per això el nostre model porta aplicat el principi de la divisió de treball. Si algú s'ha d'armar han d'ésser els països que saben fer ús de les armes; els altres s'hi farien mal.

Hem dit divisió del treball i no ens tornem enrera. No hi ha països militaristes? Doncs ells que assegurin l'amenaça de guerra per fer la pau més desitjable i tot anirà com una seda.

UNA ERA DE FELICITAT

Això, com el lector veurà tot seguit, ens portarà a una era de felicitat: els Estats belligerants obtindran amb una sola pau el mateix que no haurien obtingut amb cent guerres. I això s'aconseguirà de la següent manera: Els països es dividiran en països paisans i països militars. Els països paisans treballaran en pau i els països militars viuran sobre els països paisans. Direm tot seguit que els països militars seran Itàlia i Alemanya, cosa

A MARSELLA

—Aquest home no té dos dits de front...
—De Front Popular!

(Dibuix de Goñi)

CRONICA INTERNACIONAL

Després de Munic, quatre de dos dels Quatre es reuniran a París :: El retractat dels Pirineus i la solució del problema de la Mediterrània :: Hitler assegura l'estabilitat política a París i a Londres

Espatllada ja la joguina de Txecoslovàquia, sembla que les petites Potències volen entrar en el joc de les grans amb la joguina d'Espanya. I la cosa es comprèn. Amb les modernes joguines s'hi entenen més els grans que els petits fins que ve un dia que els petits diuen: "Nosaltres també hi volem ésser", i aleshores els grans els pregunten: "Eh que m'hi deixeu jugar també?" I els petits, enganyats amb aquesta facilitat, diuen que sí, perquè els nens han d'ésser amables, i els grans continuen el joc.

Això és el que ha passat després que Chamberlain i Daladier varen anar a Munic a posar de llarg a Alemanya. Ara Chamberlain ha posat de llarg a Itàlia als Comuns i, com a premi li diu que ja li permet jugar amb Espanya, que, com que ja té prou seny, està segur que no farà trencadissa. Però el curiós del cas és que els petits s'han fet grans i els grans petits i els petits no poden fer sinó deixar jugar els grans que, no cal dir, s'aprofiten de valent.

Els francesos, però, s'han alarmat de veure que els anglesos potser hi anaven massa fort en això de deixar

el joc als italians, i han convidat Chamberlain i Halifax a París, per entrevistar-se amb Daladier i Bonnet. Els anglesos hi aniran amb les senyores, perquè París, digui's el que es vulgui, és París i no Munic, i diu que parlaran de nosaltres. França, és clar, no pot pas acceptar sense mirar-s'hi de tenir una altra frontera amb Itàlia i, encara que Itàlia no la vulgués donant Mussolini la seva paraula solemne i garantida per un any com els rellotges, hi ha el perill que, de la mateixa manera que Hitler ha estripat el Tractat de Versalles, Franco vulgués estripar el dels Pirineus i reclamés el Rosselló i el Conflent. O, aneu a saber si demanaria tota l'Occitània, perquè, demanant Itàlia la Saboia, França quedaria eliminada de la Mediterrània i el problema mediterrani deixaria d'existir, perquè França ja no podria tenir cap interès a portar les tropes del Marroc a través del Mare Nostrum de Blasco Ibàñez, ja que en arribar a la costa serien fetes presoneres, ni a Anglaterra la preocuparia més la qüestió

de les Balears, que estarien compreses dintre d'un mar estrictament franco (de Franco, no de França)-italià.

Diuen, però, que sembla que hi ha indicis per sospitar que es podria pensar si els francesos tot això no els acaba d'agradar, perquè si Còrsega, que, és clar, hauria de passar a Itàlia, hi passés, Napoleó s'hauria de nacionalitzar itàlia, serien reclamats els Invàlids de París com a territori sudeta i canviaria tot el curs de la Història.

Mentrestant, Hitler ha declarat que, mentre Chamberlain i Daladier fossin al Poder ell estava tranquil. El que li fa por és que aquests governants caiguin, perquè aleshores no pot respondre dels que pugessin. És clar, aleshores l'home, per por, hauria de presentar noves reivindicacions per assegurar-se i assegurar la pau. Sembla que Alsàcia i Lorena serien, en aquest cas, una bona garantia.

Aquest advertiment no cal dir que

és una garantia d'estabilitat política tant a França com a Anglaterra.

Als EE. UU. hi ha decepció. El missatge de Roosevelt a Munic va causar un gran efecte; però els resultats de Munic més aviat indignaren els americans. El bo del cas, però, és que el missatge de Mr. Roosevelt, que abans de la reunió es presentava com el que havia decidit a pactar, resultà que es rebé quan ja Mr. Chamberlain, oblidant Roosevelt, acudí a Mussolini perquè servís de mediador.

Abans de tot això, quan es digué que els reis d'Anglaterra anirien al Canadà, els diaris publicaren unes notes dient que era molt possible que fossin invitats a anar als EE. UU. i es digué que ells —els reis, no els Estats Units— estaven molt contents d'anar-hi.

Però vingué Munic i al cap d'uns dies els diaris publicaren un telegrama en el qual es deia que el Departament d'Estat ignorava que mister Roosevelt hagués invitat per a res els reis d'Anglaterra! Com que aquestes notes sempre són de caràcter oficials...

Londres.

SAMUEL PICKWICK

La lliçó de geografia de l'Europa Central

Professor.—Vostè sap on és l'Europa central?

Alumne.—Deixi-me-la buscar cinc minuts... Aquí, al centre del mapa.

P.—Quants països la integren?

A.—Alemanya, Àustria, Txecoslovàquia...

P.—En quina geografia estudia, vostè?

A.—Ai, sí! L'Europa central està formada per un sol país: Alemanya. No me'n recordava.

P.—Exacte. Els límits d'Alemanya, quins són?

A.—Ahir, a un quart d'onze en punt de la nit, eren a la Rússia subcarpàtica. A hores d'ara, potser Alemanya ja limita amb la Xina.

P.—No faci conjectures i atengui's als fets. Què és la Rússia subcarpàtica?

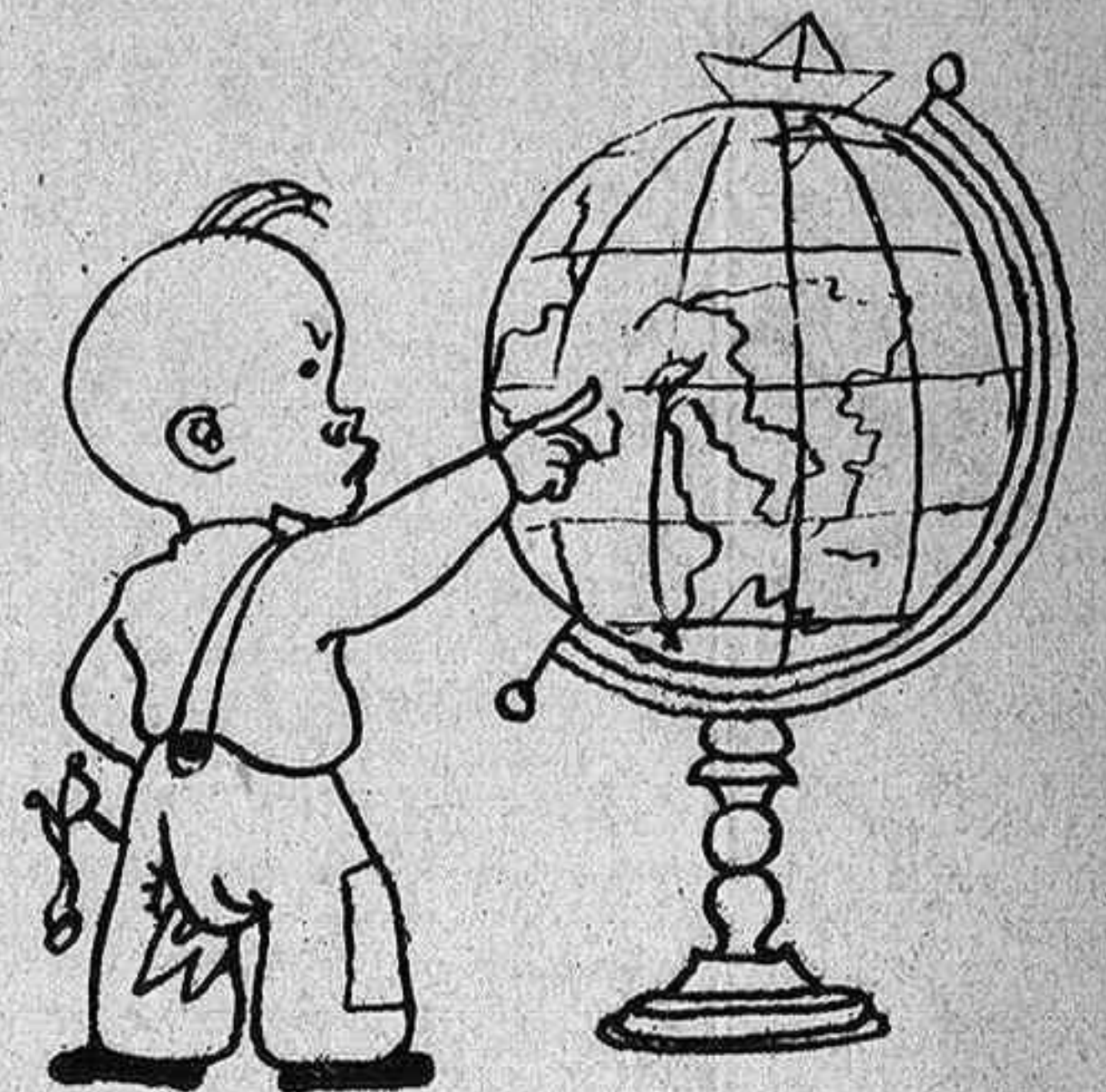
A.—Vol dir l'Ucraïna carpàtica?

P.—Vostè es refereix al nord d'Hongria?

A.—No: volia parlar del sud de Txecoslovàquia.

P.—I on em deix l'Eslovènia?

A.—Vol dir Bratislava?

P.—No! Estic parlant de Nitreslavònia!

A.—Miri, jo estudio en els mapes de Cia-no i de Ribbentropp.

P.—Mal fet, cal estudiar amb els de Munic. On són els sudetes?

A.—A la... Perdoni: anava a dir una mala paraula.

P.—No s'estigui de res.

A.—Txvállkowskí!

P.—I vostè sap on para Àustria?

A.—Ah, ah, ah! I vostè també ho sap!

P.—Jo sóc el professor.

A.—Doncs si vostè és el professor, dibuixi'm la frontera txeco-hongaresa.

P.—Avui no tinc temps.

A.—Què espera a llegir «La Dépêche»?

P.—Desvergonyit! El suspèn timer. No se'n dona vergonya de no saber geografia?

A.—D'altres, sabent-ne molt menys, han arribat a...

P.—Vostè té una tendència inacceptable a parlar per al·lusions. Acabaran intervenint-o.

A.—I a vostè, internant-lo.

P.—Queda suspès de geografia.

A.—Em tracta així perquè sóc una minoria. Demà escriuré a Hitler. Demanaré que em doni classe lord Runciman. I vostè, per poc que badi, es trobarà sense tarima, sense mapa i sense tinter.

P.—Poca-vergonya!

A.—I no protesti, o sinó ens veurem obligat a anexionar-nos el seu sou!

DEL CONGRES RADICAL SOCIALISTA A FRANÇA

—I ara ens hem d'armar per anar a la Conferència del Desarmament.

(Dibuix de Viader)

FALSA ALARMA

—Sents?

—...

—És la sogra que crida.

(Dibuix de Lamarca)

ESQUELLINCS

EL FRED

«Mare, m'ha tocat el fred
amb la seva esgarrifor
i sóc tota una gelor
de les plantes al nasset.
Es fica per tot indret,
més barrut que cap senyor
i sense aquella finor
que em fa estimar el meu Quimet.»

«Filla, quan el fred et toca,
t'has de mirar d'escalfar,
com feia aquell sagristà
casat amb una bajoca.
Tres abrics el gran tanoca
portava, tres guants en mà,
i amb la bufanda es tapa-
va a tota hora la gran boca.»

«Mare, em sento una picor
a la punta del dit gros
(i no se li vela l'os).
Ai, potser és un penelló!
Si un inflat botifarró
em veu per dit un talòs,
creient-se que és un bon mos,
mossegarà de debò.»

«Filla, si tens botifarres
per dits, pots fer un bell senyal
amb gràcia natural
a tots els homes bandarres.
Que sigui un consol de barres
no trobo que sigui un mal,
i si et fa córrer, és igual:
se t'escalfaran les garres.»

«Per fred que se senti aquí,
molt més en senten al front:
mare i filla, del pregon
del cor, ho venim a dir.
Roba, drap vell o drap fi,
gruixut o prim, apa, un bon
lot lliureu-ne en un segon,
perquè enviïn mantes on
es combat sense desdir.»

«Mare, quina esgarrifança
que m'ha resseguit la pell
Fred que puja del turmell
i a la pitrera s'atansa;
puja més i per la nansa
(l'orella) com un bidell
m'agafa—escolar novell
perseguit per la venjança.»

«Filla, ves-te'n a la cua
del carbó per si en cau gens.
Paciència no tens?
No s'escalfa qui no sua.
Ves a muntanya en corrua
de llenyaters conscients
per deixar un pobre bosc sens
arbres—trista calba nua.»

«Mare, quin fred més malèvol
que fins m'espatlla en Quimet
i a les seves mans el fred
esguerra un festeig placèvol.
Que se m'encengui el boix grèvol
si és que el fred a això té dret!
Per aquest carreró estret
l'amor no serà més frèvol.»

«Filla, calla; calla, filla.
Fred, Quimet, dolors, neguits...
Si ell no té la vista als dits
i tu no ets com una guilla,
no et farà fred la manilla
dels seus petits dits botits;
no et faci perdre els sentits
una cosa tan senzilla.»

HORTENSI

Les conseqüències de la Setmana del Drap

Des que a Barcelona han celebrat la Setmana del Drap, els redactors de L'ESQUELLA som gairebé feliços. Sense adonar-nos-en, ens hem tret del damunt una sèrie de persones que ens molestaven positivament, tan sols veient-los.

Vosaltres no coneixíeu l'amic R.? Millor per a vosaltres. Era un llaura acabat, i que la llaura ens perdoni la comparança. No ens deixava viure contant-nos el que deien i el que no deien les ràdios faccioses. Que si Salamanca, que si Sevilla, que si Bilbao...

Naturalment, un dia no poguérem més. L'amençàrem amb denunciar-lo i li diguérem de tot. El deixàrem com un drap brut. I és clar, ha arribat la Setmana del Drap, i l'home ha estat recollit. A hores d'ara ja deu bullir dintre una caldera i aviat en sortirà convertit en una esplèndida manta de soldat.

I aquell altre, diguem-ne amic, en P.? Quina pinta! Sempre venia a fer-vos un favor. I el favor que us feia era el vendre-us una dotzena d'ous a vint-i-cinc duros, i això encara perquè éreu vós. Ell, pobret!, no hi guanyava ni cinc cèntims. Si es prenía la molèstia de fer d'intermediari era ben bé perquè vós poguéssiu menjar-vos un ou ferrat. Ell, en P., personalment, trobava que vint-i-cinc duros era un robatori. Però, res, l'home us volia fer un favor.

Arribà un dia en què una persona de les «afavorides», va agafar l'amic P. del seu compte i li va treure els drapets al sol. I està clar, amb el drapets al sol, l'amic P. ha estat també recollit amb motiu de la Setmana del Drap. De la seva pell infecta, en sortirà segurament algun passa-muntanyes pels combatents republicans.

Ja ho sabeu, lectors: treieu els drapets al sol als especuladors; deixeu com un drap brut als facciosos més o menys camuflats. La Setmana del Drap ha d'ésser el Mes del Drap. No vacilleu en actuar a tot drap, en defensa de tranquil·litat pública.

—Au, brètol, no hi caps, és ple de critures!

(Dibuix d'Alloza)

Esquellots

ELS VIATGES ALIMENTEN LA JOVENTUT

Xavier Benquerel anà un dia a Olot.

Immediatament d'haver tornat, es donà compte de la importància del seu gest i va escriure un article a «Meridià».

Tan bon punt l'hagué publicat, va pensar que un sol article per un viatge de tanta transcendència i escriví un altre article a «La Vida Literària».

Tenim entès que actualment n'està escrivint un assaig per a la «Revista de Catalunya», un reportatge lleuger per a «Catalans!...» i una obra teatral.

Aquesta darrera, que resumirà totes les altres, serà en homenatge a la Generalitat, que pagà les despeses del viatge, i es titularà «El viatge profitós».

ACROSTICS

Un telegrama de «La Humanitat» del dia 30, diu:

«Paris, 29 (per telèfon).—Organitzat per Jaume Mir, representant de la Generalitat a Barcelona...»

No sabíem que l'acròstic comprimit del «Met» fos Jaume Mir, ni que la Generalitat tingués un representant tan insospitat a Barcelona.

Però nosaltres ja comprem que cada dia que passa hem d'aprendre una cosa més... o dues.

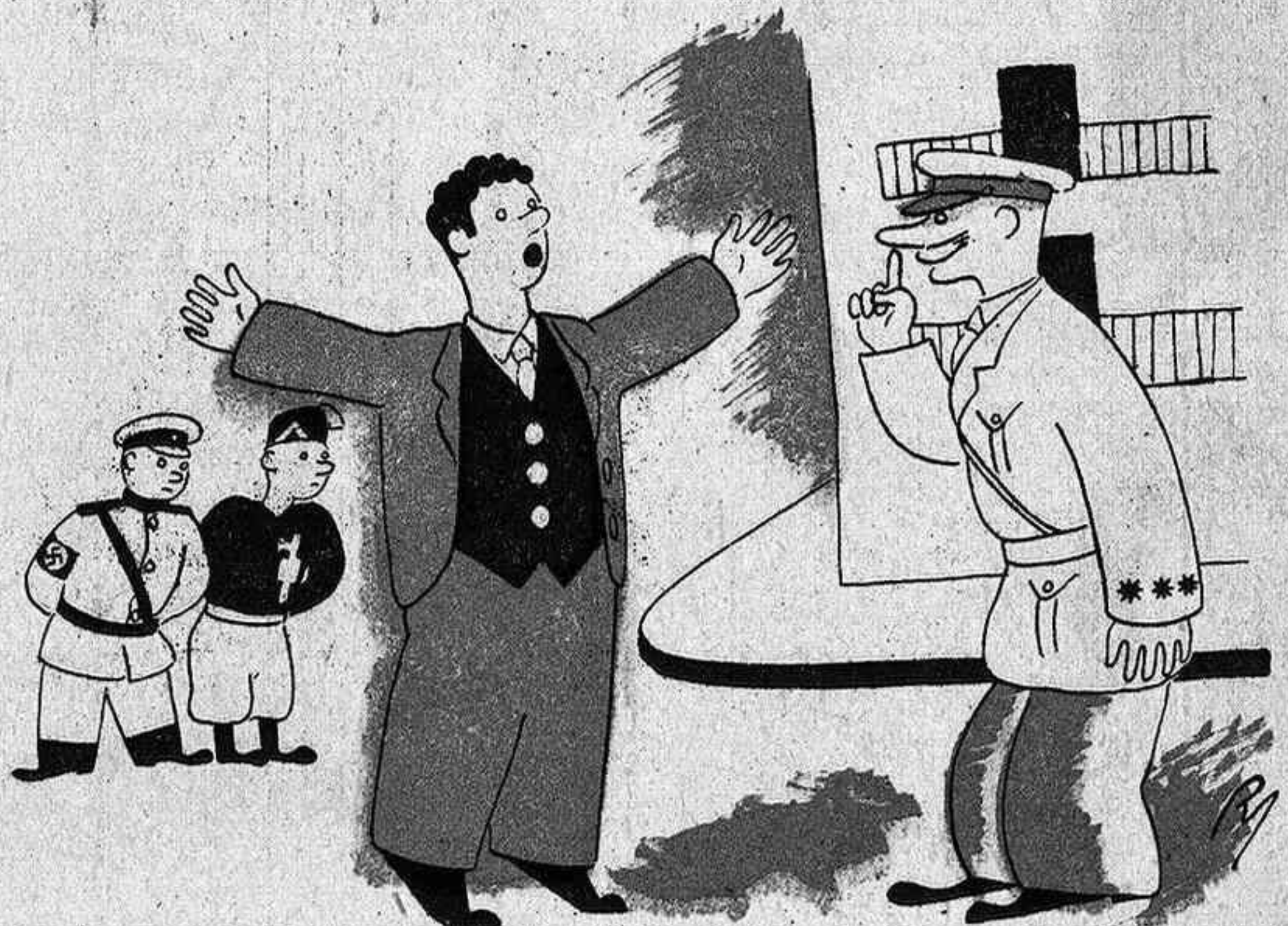
BENGALERIES

José M. Francés diu a «La Humanitat» del dia 30:

«Sentaríem càtedra de perogrulleses si diguéssim que els homes de demà són els infants d'avui.»

Això no és sentar càtedra de «perogrulleses», sinó que ho fóra més exactament dir «els infants d'avui són els homes de demà».

Dir el que diu el bengaler del nostre col·lega és sentar càtedra d'altra cosa que ens privem d'anomenar en bé de la unitat.

A L'ESPANYA ENVAIDA

—Visca Espanya!

—Pssst...! Calieu! No em comprometeu!

(Dibuix de Riera)

A petició de nombroses famílies

EL TEATRE NO VA A L'HORA

El rellotge de l'Acadèmia de Ciències devia assenyalar un quart de deu (diem «devia», car la fosca no el deixava veure) quan trobarem l'amic Serrallarga.

—M'acabo de llevar—va declarar-nos.

—I doncs? Què treballes de nit?

—No; m'acabo de llevar per a anar al teatre. Ja saps que sóc un gran aficionat. Plego de la feina a les cinc de la tarda; a quarts de set, ja he sopat. Què vols que faci fins a dos quarts de deu (nou horari) en què comencen els teatres? Me'n vaig a dormir. I a les nou em llevo. Aquestes dues

o tres hores de dormir no cal dir que em vénen de «perilla», car com que els teatres no acaben fins gairebé a la una i no hi ha tramvia per anar a casa, em fico al llit a les dues tocadés. L'endemà matí m'he de llevar a les set... Tu mateix, fes números.

★

Així parlava Zaratustra. Volem dir Serrallarga.

Fa gràcia que un ciutadà per anar al teatre hagi de llevar-se. Però així és. Es

lleva, si té una afició tan arrelada com en Serrallarga. No es lleva, com la gran majoria de ciutadans, els quals opinen que al teatre no se'ls ha perdut res, i que la nit s'ha fet per a dormir. I allà els comedians i els «ersatz» d'empresaris que els aqüanten si s'entesten en fer comèdia a altes hores de la nit, sense adonar-se que els temps i els horaris avui són tots uns altres.

Fa quatre dies que han decidit avençar les hores de començar els espectacles. Mitja hora guanyada damunt l'horari antic. Però, què és mitja hora? En un país que la gran majoria de ciutadans sopen a les set (aneu a un restaurant a les vuit, i veureu el pa que no s'hi donat), per què els teatres han d'aixecar el teló a quarts de deu o a les deu?

Misteris. La rutina, que, més que Talia, és la musa que presideix els destins del teatre a casa nostra. I després d'una frase tan arrodonida, fem punt i anem per a una altra.

★

El costum de començar tard i acabar tard els comedians la porten a la massa de la sang. Són una gent que tenen la passió de posar-se al llit tard. I, naturalment, llevar-se tard a l'endemà.

En temps normals, quan el teló de la nit queia, els comedians començaven a viure. Aleshores, el primer actor encenia el «puro» i la primera actriu es pintava de veres. A la Granja Orient, als cafès del Liceu i de l'Opera, al Catalunya, al Pàtria, a can Borràs, del carrer de les Flors; al Sótano, de la Bretxa de Sant Pau; a l'Infern, les estovalles es desplegaven en honor dels comedians.

Quins temps aquells, ¿eh, amics S..., D..., P..., G..., amigues V..., A..., E..., C...?, en els quals hom podia anar de matinada, entaulat davant d'un superb bífec amb patates, a malparlar de l'empresari!

Ara, no hi ha empresaris... ni bisfecs amb patates.

★

Renovació teatral.

Xifres. Un diumenge de «Tenorio» al teatre Romea: dinou mil pessetes recaptades.

El mateix diumenge, al teatre Barcelona, amb una obra d'Ibsen al cartell: nou mil pessetes.

Ah! El «Tenorio» encara es representava aquell dia, a teatre ple, al Parthenon.

Proposem que el senyor Ferran i Matoral tradueixi el «Tenorio» al català. Li ho proposem nosaltres, en broma, abans no li ho proposi seriosament el Consell Artístic de la Comissió Interventora dels Espectacles Públics.

★

Aquesta magnífica entrada del Romea pot ser hagi estat deguda en bona part al fet

Apa.

—Quan?
—Una lliura!
—I si els comprés per dotzenes?

(Dibuix d'Apa)

—Es la seva dona?
—No senyor; l'he reivindicada a un amic!
—Ah!

(Dibuix de Narro)

que en Borràs hagi representat el protagonista del drama d'en Zorrilla.

Dediquem el fet als qui van per aquests mons sostenint que cal jubilar «don Enric».

Potser valdria més que jubiléssim molts actors físicament joves, però d'una mentalitat artísticament del tot troglodita, els noms dels quals no esmentem per a estalviar-nos raons.

★

—Doncs, mira: que si els portaves a la Llar de l'Actor Vell, no els arrendo la «ganància».

—¿Què? Vols dir que aquella casa no és el Ritz?

—I si no en parléssim?

—Es que a mi, l'altre dia l'administrador em va assegurar a la seva taula i et puc assegurar que...

—L'administrador ha estat sempre un senyor.

—Entesos.

★

Entre els comedians hi ha un gran entusiasme per a contribuir a una subscripció encaminada a ofrenar un bust al Director d'Assistència Social, per les seves iniciatives en bé dels actors jubilats. La subscripció, iniciada amb el més pur desinterès, a hores d'ara puja ja a una quantitat considerable. Tan considerable, que l'organitzador està «aclaperat» davant la pluja d'adhesions.

Tot és qüestió de «bustos», que deia aquell.

★

«La Humanitat» de l'altre dijous, en una nota d'avant-estrena, parlava d'un assaig de «María la Roja» al Teatre Català de la Comèdia:

«El decorat està posat. Es magnífic. Representa l'aula de la presó... Comença el

quadre... Hi ha en escena la... Però, calllem! No fos cas que Cumellas hagués de dir quelcom, perquè descobrim l'argument als nostres lectors.

...?—éjjjcmfè cmfè cmfè cmfè cmfè cmfè cmfè cmf cmfvbqk vbqk.

Què et sembla, lector, l'argument? Ens sembla que ens agradarà!

★

I, realment, ens ha agradat. Perquè a hores d'ara ja hem vist la comèdia de la senyora Rosa Maria Arguimbau.

La nostra opinió? Coincideix en absolut amb la de la característica del Poliorama,

la senyora Dolors Pla, que a la vigília de l'estrena contava l'obra a uns amics:

—Es una comèdia de pinzelladetes. Tot són pinzelladetes. Ara surto jo: una pinzelladeta; ara surt la Vila: una altra pinzelladeta; ara surt la Guart, una altra pinzelladeta...

I, naturalment, amb tantes pinzelladetes ha passat com en aquelles parets on hi ha un rètol que diu: «Pintat de fresc». Que ningú no s'hi acosta.

La defensa de la raça

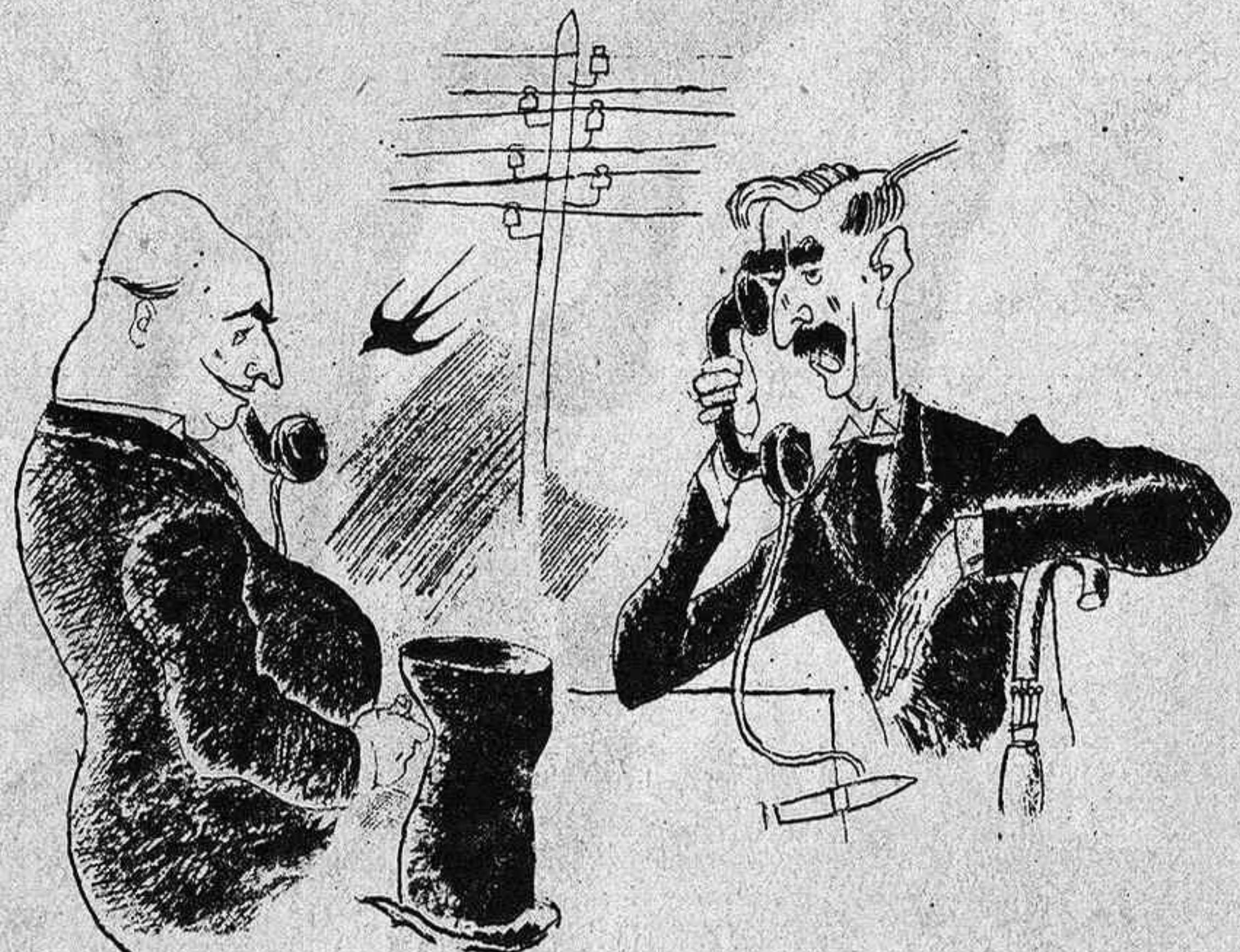
Calçotets de castedat italians

Tothom sap l'energia amb què Mussolini defensa la raça italiana. Desgraciadament, la conquesta d'Etiòpia, novetat tan recent, ha posat en perill tota la cura que els prohoms del règim havien posat a conservar la puresa de la sang de la barreja de vint races diferents. Era una temptació massa gran per a les italianes la presència a Itàlia dels askaris o la presència d'elles a Etiòpia com a colonitzadores. Calia posar remei al color de malta que, barrejat al color, com tothom sap, ros clar de les calabreses o dels calabresos, podia desacreditar el règim, i Mussolini decretà la pena de mort per als infractors. Però, si tots dos hi consentien i, per tant, no era qüestió dels «quatre xinesos» i s'evitaven possibles conseqüències, qui ho sabria?

Mussolini, però, s'ha volgut prevenir, no fos que l'hi fregessin!

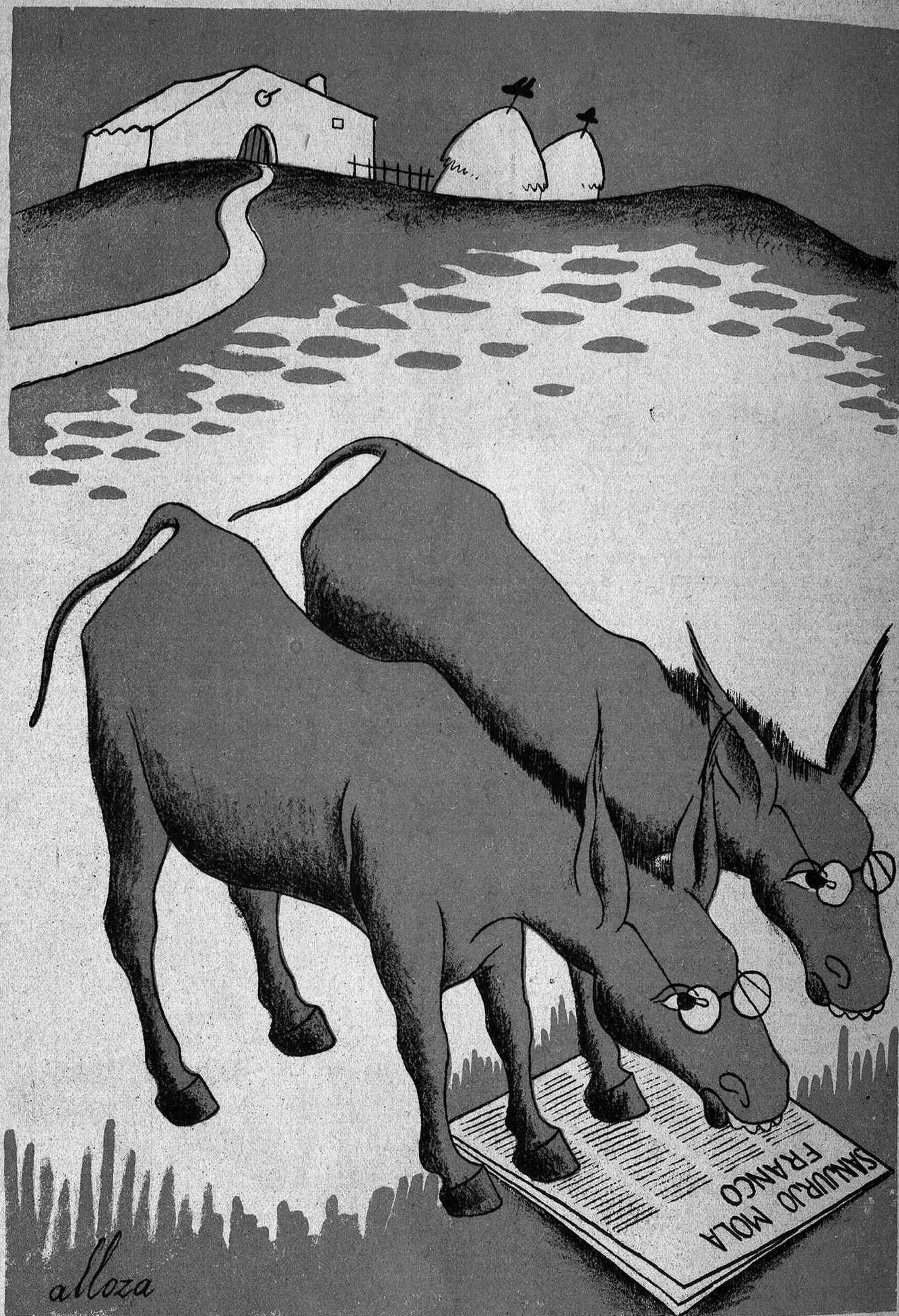
I, en efecte, ha ordenat que quan els askaris o els soldats negres van a Itàlia, l'autoritat militar competent prengui la precaució de fer-los posar, per sortir amb permís, un calçotets de lona hermèticament tancats!!!

Però serà eficaç aquest cinturó de castedat masculí de nou model? Es molt difícil de dir-ho.

—Que hem d'anar a Tòquio?
—Es massa lluny!
—Anirem en avió.
—No, si és massa lluny per tornar-hi!

(Dibuix de Narro)

—Es veu que això de volar és per persones!

(Dibuix d'Alloza)